

Sygn. akt VI U 1877/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodnicząca:	SSO Monika Miller-Młyńska
Protokolant:	stażysta Michał Maśnik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 listopada 2016 r. w S.

sprawy Z. W. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek odwołania Z. W. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 9 września 2016 roku znak: EPOM/25/039080939

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 września 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., po rozpoznaniu wniosku z dnia 12 sierpnia 2015 r., odmówił Z. W. (1) prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż ubezpieczony nie wykazał 10-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, gdyż „pracodawcy nie potwierdzają, aby wykonywał pracę wymienioną w załączniku nr 1 pkt 22 ustawy o emeryturach pomostowych”. Dodatkowo organ wskazał, że ubezpieczony nie udowodnił rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą.

Z. W. (1) odwołał się od powyższej decyzji do sądu. Podkreślił, że zakład pracy, w którym pracował w warunkach szczególnych nie istnieje, natomiast pracę w warunkach szczególnych wykonywał w okresie od 18 sierpnia 1978r. do 9 stycznia 2003r.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Z. W. (1) urodził się w dniu (...).

Bezsporne.

Wniosek o emeryturę pomostową złożył w organie rentowym w dniu 12 sierpnia 2015 r. Na ten dzień posiadał ogólny staż pracy przekraczający 25 lat. Był – zarówno w dacie złożenia wniosku, jak i w dacie zamknięcia rozprawy – od 15 kwietnia 2013 roku nieprzerwanie zatrudniony na podstawie umowy o pracę w spółce (...).

Bezsporne, a nadto dowody – dokumenty w aktach ZUS O/S. dot. Z. W..

W okresie od 1 lipca 1978 r. do 9 stycznia 2003 r. Z. W. (1) był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) w Ś. na stanowiskach kolejno: młodszego rybaka pokładowego, rybaka pokładowego, starszego rybaka przetwórstwa i starszego rybaka pokładowego. Przez cały ten okres stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych wymienioną w dziale B dział IV poz. 4 pkt 11,12,13 i 15 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 24 Ministra Kierownika (...) z dnia 15 sierpnia 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu gospodarki morskiej (pracę rybaka morskiego na statkach rybackich w rybołówstwie dalekomorskim). W tym czasie korzystał z urlopów bezpłatnych w dniach 6-18 września 1989r., 25 czerwca – 1 lipca 1993r., 20-21 lipca 1994r., 14 kwietnia – 22 sierpnia 2000r.

Pracodawca – będący wówczas w likwidacji – w dniu 31 stycznia 2003 roku wystawił Z. W. świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach za cały wyżej wymieniony okres.

Bezsporne, a nadto dowody:

- świadectwo pracy - k. 15 plik II akt ZUS O/S. dot. Z. W.;
- świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych - k. 16 plik II akt ZUS O/S. dot. Z. W..

(...) w Ś. obecnie nie istnieje.

Niesporne.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie mogło zostać uwzględnione, mimo że stanowisko organu rentowego odnoszące się do braku możliwości uznania, że ubezpieczony wykonywał przez okres minimum 10 lat pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, było całkowicie chybione.

Zgodnie z treścią przepisu art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008 r., nr 237, poz. 1656 z późn. zm.), prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1)urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2)ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3)osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4)ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5)przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7)nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Z kolei w art. 8 ustawy pomostowej wskazano, że pracownik wykonujący prace w szczególnych warunkach wymienione w pkt 20, 22 i 32 załącznika nr 1 do ustawy, który spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1, 4-7, nabywa prawo do emerytury pomostowej, jeżeli:

- 1)osiągnął wiek wynoszący co najmniej 50 lat dla kobiet i co najmniej 55 lat dla mężczyzn;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach wymienionej w pkt 20, 22 i 32 załącznika nr 1 do ustawy, wynoszący co najmniej 10 lat.

W art. 49 ustawy pomostowej wskazano natomiast, że prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2)spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

W art. 3 ustawy wskazano, że prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwale uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy. Prace o szczególnym charakterze są to natomiast prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy (art. 3 ust. 3).

Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy prace, o których mowa w ust. 1 lub 3 w pełnym wymiarze czasu pracy (art. 3 ust. 4 i 5). Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach uważa się także ubezpieczonych z tytułu działalności twórczej lub artystycznej tancerzy zawodowych, wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy prace związane z bardzo ciężkim wysiłkiem fizycznym (art. 3 ust. 6) a za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (art. 3 ust. 7).

W załączniku nr 1 do ustawy, pod pozycją 22 wymienione prace rybaków morskich.

W niniejszej sprawie niesporne było to, że ubezpieczony posiada co najmniej 25 letni okresu składkowy i nieskładkowy ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, że urodził się po 31 grudnia 1948 roku oraz że na dzień złożenia wniosku o emeryturę pomostową ukończył 55 lat. Organ rentowy nie kwestionował przy tym również i tego, iż ubezpieczony w okresie od 18 sierpnia 1978 r. do 31 stycznia 2003 r. w Przedsiębiorstwie (...) w Ś., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych na stanowisku rybaka morskiego. Organ rentowy odmówił jednak ubezpieczonemu zaliczenia spornego okresu do okresów pracy w warunkach szczególnych, wskazując, że za okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 r. powinien on dodatkowo przedłożyć wystawione przez pracodawcę zaświadczenie - o którym mowa w art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych - potwierdzające okresy pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust.

1 i 3. Zdaniem organu rentowego, skoro ubezpieczony nie przedłożył przedmiotowego zaświadczenia (a wyłącznie wystawione na „starym” druku świadectwo pracy w warunkach szczególnych), nie można było uznać, aby wykazał w postępowaniu przed organem rentowym, iż w spornym okresie wykonywał pracę w warunkach szczególnych wymienioną w pkt 22 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Powyższe stanowisko organu rentowego zobligowało sąd do dokonania oceny, czy w analizowanym przypadku faktycznie brak zaświadczenia, o którym mowa w art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych, stanowił przeszkodę do przyznania Z. W. (1) prawa do tego świadczenia.

W ramach postępowania dowodowego sąd przeprowadził wyłącznie dowód z dokumentów zawartych w aktach emerytalnych ubezpieczonego prowadzonych przez organ rentowy. Ich autentyczność nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości sądu. Zostały one sporządzone w sposób zgodny z przepisami prawa, przez uprawnione do tego osoby, w ramach ich kompetencji, oraz w sposób rzetelny, stąd też zostały uznane za wiarygodne. W oparciu o te dokumenty sąd doszedł do wniosku, iż stanowisko organu rentowego w omawianym zakresie jest błędne.

Przepis art. 51 ustawy stanowi bowiem, iż „płatnik składek jest zobowiązany do wystawiania zaświadczeń o okresach pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, za okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 r. Przepis art. 12 stosuje się odpowiednio.” Definicja płatnika składek została przy tym zamieszczona w art. 2 pkt 2 ustawy, gdzie sprecyzowano, że pod pojęciem tym trzeba rozumieć „pracodawcę, o którym mowa w art. 4 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (czyli osobę zatrudniającą pracowników lub u której odbywana jest służba zastępcza oraz jednostkę organizacyjną lub osobę fizyczną pozostającą z inną osobą fizyczną w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniami społecznymi, w tym z tytułu przebywania na urlopie wychowawczym albo pobierania zasiłku macierzyńskiego, z wyłączeniem osób, którym zasiłek macierzyński wypłaca Zakład) oraz ubezpieczonego, o którym mowa w art. 4 pkt 2 lit. d tejże ustawy (czyli osobę zobowiązaną do opłacania składek na własne ubezpieczenie społeczne). Dodatkowo, należało mieć na uwadze całość regulacji zamieszczonych w rozdziale 6 ustawy o emeryturach pomostowych, w którym określono m.in. zasady i tryb opłacania składek na Fundusz Emerytur Pomostowych. W szczególności, w zamieszczonym w tym rozdziale przepisie art. 37 ust. 1, wskazano, że składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych oblicza, rozlicza i opłaca co miesiąc płatnik składek. Trzeba przy tym zaznaczyć, iż ów Fundusz został powołany do życia właśnie omawianą ustawą (por. art. 29 ust. 1), która w tym zakresie weszła w życie z dniem 1 stycznia 2010r., a więc już po wydaniu zaskarżonej w niniejszej sprawie decyzji (vide: art. 57 pkt 1 ustawy). Oceniając w tym aspekcie całość przytoczonych regulacji, możliwym było wyprowadzenie z nich jedynie takiego wniosku, iż w każdym przypadku, w którym w ustawie mowa jest o płatniku składek i jego obowiązkach, ustawodawca miał na myśli płatnika składek na Fundusz Emerytur Pomostowych, a więc te podmioty o jakich mowa w przepisach art. 4 pkt 2 lit. a oraz lit. d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, które począwszy od dnia 1 stycznia 2010r. zatrudniały osoby wykonujące prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i w związku z tym zobowiązane były do opłacania składek na ten fundusz (art. 35 ust. 1 ustawy). Tylko tacy więc płatnicy składek (a nie wszystkie, abstrakcyjnie rozumiane, podmioty, które kiedykolwiek opłaciły jakąkolwiek składkę na ubezpieczenie społeczne) mają obowiązek wystawiania zaświadczeń o jakich mowa w przepisie art. 51. Skoro więc ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w Ś. i tam wykonywał pracę w warunkach szczególnych, a podmiot ten – co jest faktem w S. notoryjnym, także dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – w roku 2009 nie prowadził już absolutnie żadnej faktycznej działalności, w szczególności nie zatrudniał pracowników, brak było podstaw do uznania go za płatnika składek na Fundusz Emerytur Pomostowych, zobowiązanego do wystawiania omawianych zaświadczeń.

Rozumowanie przedstawione przez organ rentowy było jednak błędne także i z innego powodu. Organ ten pominął bowiem całkowicie regulację zamieszczoną w przepisie art. 3 ust. 7 ustawy, zgodnie z którą „za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS”. Na gruncie zaś omawianych przepisów (stosowanych zawsze łącznie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku

emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (vide art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej), nie budziło nigdy wątpliwości sądu ani organu rentowego, iż okresy wykonywania takich prac mogą zostać stwierdzone bądź w świadectwie pracy, bądź w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach (§2 ust. 2 przywołanego rozporządzenia). Takim zaś świadectwem, wystawionym ściśle według wzoru o jakim mowa w rozporządzeniu, Z. W. (1) dysponował i przedłożył je organowi rentowemu, który w żadnej mierze nie zakwestionował jego mocy wiążącej. Świadectwo to spełnia wszelkie wymogi przewidziane przepisami prawa. W tej sytuacji postępowanie organu rentowego, domagającego się przedstawienia – obok tego świadectwa – jeszcze jakiegoś innego „zaświadczenia”, należało ocenić jako działanie całkowicie bezpodstawne.

Wreszcie, ostatnią okolicznością, na którą należało zwrócić uwagę było to, że Z. W. w (...) był zatrudniony jako rybak morski w służbie pokładowej, co tym bardziej – w świetle treści uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2015 roku, sygn. akt III UZP 7/15 – nie pozostawiało miejsca na wątpliwości co do tego, że w spornym okresie wykonywał pracę uprawniającą go do emerytury pomostowej.

Powyższe ustalenia nie mogły jednak doprowadzić do zmiany zaskarżonej decyzji, gdyż ubezpieczony nie spełnił ostatniej wymaganej przepisami ustawy o emeryturach pomostowych przesłanki do nabycia prawa do świadczenia, tj. nie rozwiązał stosunku pracy. Jak bowiem wynika z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy i czego ubezpieczony nie kwestionował, od roku 2013 i nadal pozostaje on nieprzerwanie zatrudniony w oparciu o umowę o pracę w spółce (...). Tymczasem ustawodawca uzależnił przyznanie prawa do emerytury pomostowej m.in. od rozwiązania stosunku pracy; jest to tak samo „ważny” warunek przyznania prawa do tego świadczenia jak wszystkie pozostałe. Jego niespełnienie przez ubezpieczonego musiało więc skutkować oddaleniem odwołania. W konsekwencji, na mocy przepisu art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., sąd oddalił odwołanie.

SSO Monika Miller-Młyńska

Zarządzenia:

- 1.(...)
- 2.(...),
- 3.(...)
4. (...)

SSO Monika Miller-Młyńska